

Αγγελική Καθαρίου, μεσόφωνος

Η Αγγελική Καθαρίου συνεργάζεται με τα λυρικά θέατρα της Βόρειας Ιταλίας, το Carnegie Hall, την Concertgebouw, την Κρατική Όπερα του Ρήνου, την Opéra Comique, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Culturgest Hall (Λισσαβώνα), το Μέγαρο Μουσικής της Μόσχας, τη Cité de la Musique και με τα διεθνή Φεστιβάλ Αθηνών, Μασσαλίας, Βουδαπέστης, Ferrara, Roque d'Anthéron ερμηνεύοντας ευρύ λυρικό και συμφωνικό ρεπερτόριο καθώς και έργα του 20ού και 21ου αιώνα.

Ως σολίστ έχει συμπράξει με σημαντικές ορχήστρες όπως η Mahler Chamber Orchestra και η Φιλαρμονική του Στρασβούργου υπό τους αρχιμουσικούς Cl. Abbado, Θ. Αντωνίου, St. Bedford, Γ. Βράνο, Jan Latham-Koenig, Α. Καρυτινό, Μ. Λογιάδη, Μ. Plasson, Βλ. Συμεωνίδη, Τ. Severini, Ρ.-Α. Valade, Α. Zedda.

Η δισκογραφική της παρουσία περιλαμβάνει τις πρώτες παγκόσμιες παρουσιάσεις των έργων: 16 τραγούδια του Ν.Σκαλκώτα για τη BIS, Ζγία του Ξενάκη για τη Saphir, 14 Invenzioni του Δ. Μητρόπουλου, Melisma του Μ. Αδάμη (Naxos). Ακόμη, έχει ηχογραφήσει τον Ερωτόκριτο και την Όπερα των Σκιών του Ν. Μαμαγκάκη, έργα των: Cl. Rosa (La Ma de Guido), Ντ. Κωνσταντινίδη, Θ. Μικρούτσικου, καθώς και τον Μάγο Έρωτα του Μ. de Falla (Naïve), τη Messe Es-dur του Schubert και την μουσική του Α. Desplat για την ταινία "11'09'01 New York September 11".

Είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του York και Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τ.Μ.Ε.Τ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Αθανάσιος Σουργκούνης, διεύθυνση συνόλου

Ο Αθανάσιος Σουργκούνης σπούδασε αρχικά βιολί και ανώτερα θεωρητικά στο Κρατικό Ωδείο Θεσ/νίκης, και κατόπιν βιόλα και διεύθυνση ορχήστρας. Από το 2009 είναι μόνιμο μέλος στις βιόλες της Κ.Ο.Θ., έχοντας επίσης καθήκοντα αναπληρωτή β' κορυφαίου. Είναι τακτικός συνεργάτης του Ensemble Modern της Φρανκφούρτης, έχοντας δώσει συναυλίες σε Βιέννη, Φρανκφούρτη και Βερολίνο. Έχει εμφανιστεί ως σολίστ με την Κ.Ο.Θ., την Κ.Ο.Α., τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, καθώς και με την ορχήστρα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο Konzerthaus του Βερολίνου. Έχει εκπροσωπήσει το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης στη συνάντηση Ωδείων Μεσογείου στη Μπασσιά της Κορσικής και κατόπιν επελέγη να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στην Παγκόσμια Ορχήστρα Νέων (WYO).

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. και αριστούχος απόφοιτος της τάξης διεύθυνσης ορχήστρας του Κρατικού Ωδείου Θεσ/νίκης. Τα τελευταία χρόνια δίνει συναυλίες ως μάεστρος με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, καθώς και με σχήματα σύγχρονης μουσικής.

Το **Σύνολο Φεστιβάλ Ιονίων** απαρτίζεται από μουσικούς που έχουν εμφανιστεί σε συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τόσο ως σολίστ όσο και ως μέλη άλλων συνόλων και ορχηστρών. Σε συνεργασία με την Διεθνή Ακαδημία του Ensemble Modern της Φρανκφούρτης (IEMA), μια από τις παγκοσμίως αναγνωρισμένες Ακαδημίες Σύγχρονης Μουσικής, το Σύνολο προετοιμάζει και παρουσιάζει προγράμματα σύγχρονης μουσικής. Το σύνολο έχουν διευθύνει οι Pierre-André Valade, Jagdish Mistry, Χρήστος Κολοβός, Βασίλης Τσιασιάνης, Αλέξανδρος Διαμαντής, Νίκος Αθηναίος και Ανδρέας Λεβισιανός.

Ως τώρα εμφανίσεις του Συνόλου περιλαμβάνουν αίθουσες όπως το Ίδρυμα Θεοχαράκη, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών ("Pierrot Lunaire" του Schoenberg), την Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών (ICMC/CMS 2014, open day 2016 και 2017), το Ίδρυμα Κακογιάννη (πανελλήνια πρώτη του "Le marteau sans maître" του Boulez), το Γαλλικό Ινστιτούτο, καθώς και το Ωδείο Αθηνών (μ.ά. Ελληνικές Μουσικές Γιορτές 2016 και 2017). Επιπλέον, στο πλαίσιο συνεργασίας με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, το Σύνολο δίνει την δυνατότητα σε φοιτητές σύνθεσης να συνθέσουν έργα, τα οποία προετοιμάζονται και παρουσιάζονται παρουσία των φοιτητών.

Μελλοντικές εμφανίσεις περιλαμβάνουν το open day 2018 της Στέγης, συναυλίες στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Ίδρυμα Θεοχαράκη και το Ωδείο Αθηνών, καθώς και συμμετοχή στα κυριακάτικα πρωινά της Κ.Ο.Θ..

Επιμέλεια εντύπου: Νίκος Κυριακού

www.tssο.gr

ΧΡΗΘΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ
ΠΡΩΙΝΑ

Σύνολο Φεστιβάλ Ιονίων

03 Δεκεμβρίου 2017

Σολίστ: Αγγελική Καθαρίου (μεσόφωνος)

Αθανάσιος Σουργκούνης (διεύθυνση συνόλου)

Σύνολο Φεστιβάλ Ιονίων

Ανα Chifu (φλάουτο), Αλέξανδρος Μιχαηλίδης (κλαρινέτο), Ιάσων Κεραμίδης (βιολί), Χαρά Σειρά (βιόλα), Μαρία Ανισέγκου (τσέλο), Στέφανος Νάσος (πιάνο)

Ο Πιερρότος

Alban Berg: Τέσσερα κομμάτια για κλαρινέτο και πιάνο,

op. 5

Anton von Webern: Τέσσερα κομμάτια για βιολί και πιάνο,

op. 7

Arnold Schönberg: Pierrot Lunaire, op. 21, για φωνή και σύνολο

Αίθουσα Συναυλιών Κ.Ο.Θ.

«Σόλων Μιχαηλίδης»

Λεωφ. Νίκης 73

Ώρα έναρξης: 12.00

Είσοδος: 10 €

5€ (μειωμένο)

Προώληση εισιτηρίων:

Εκδοτήριο ΚΟΘ, Λ. Νίκης 73

τηλ. 2310 236990 & από το www.tssο.gr

Ο Άρνολντ Σαίνμπεργκ (13 Σεπτεμβρίου 1874 - 13 Ιουλίου 1951), ο Άντον Βέμπερν (3 Δεκεμβρίου 1883 - 15 Σεπτεμβρίου 1945) και ο Άλμπαν Μπεργκ (9 Φεβρουαρίου 1885 - 24 Δεκεμβρίου 1935) αποτέλεσαν τον πυρήνα της ονομαζόμενης δεύτερης σχολής της Βιέννης και κινητήριο δύναμη του μουσικού εξπρεσιονισμού. Ο Σαίνμπεργκ, ως ηγετική φιγούρα και δάσκαλος των άλλων δύο συνθετών, έβαλε τα θεμέλια του δωδεκαφθογγισμού, ίσως της πιο αμφιλεγόμενης και ταυτόχρονα καινοτόμου τεχνικής του 20^{ου} αιώνα. Οι Ναζί χαρακτήρισαν τη μουσική αυτή «εκφυλισμένη» εξαιτίας της φαινομενικής απομάκρυνσης από τη γερμανική μουσική παράδοση. Στην πραγματικότητα όμως, η δεύτερη σχολή της Βιέννης αποτέλεσε δημιουργικό ορόσημο όπου οι ανθρώπινες αξίες συστρέφονται, παραμορφώνονται και εκφράζονται με έντονη συναισθηματική αγωνία. Ο Μπεργκ, διατηρώντας στοιχεία της Βιεννέζικης παράδοσης, θα προσδώσει μια άμεσα διακριτή ανθρώπινη διάσταση στο άξενό για την εποχή αρμονικό περιβάλλον του δωδεκαφθογγισμού, ενώ ο Βέμπερν, στικτός και έντονα αφαιρετικός, θα εκφράσει με λεπτότητα και ευαισθησία την απόλυτη συμμετρία της μικρής φόρμας. Τα τρία έργα που επιλέγει το Σύνολο Φεστιβάλ Ιονίων βρίσκονται στο μεταίχμιο της πορείας των συνθετών από το ύστερο-ρομαντικό ύψος προς το σειραϊσμό.

Άλμπαν Μπεργκ: Τέσσερα κομμάτια για κλαρινέτο & πιάνο Op.5,

I. Mäßig (μέτρια), II. Sehr Langsam (πολύ αργά), III. Sehr rasch (πολύ γρήγορα), IV. Langsam (αργά)

Ο Μπεργκ, συνέθεσε τα τέσσερα κομμάτια για κλαρινέτο και πιάνο (Op.5), το 1913 και αποτελούν τις μόνες μινιατούρες του. Έχουν σύνθετη δομή, πολλές εναλλαγές στη δυναμική αγωγή και το τέμπο, ενώ εισάγουν νέες τεχνικές ερμηνείας και εφέ. Ο Μπεργκ, μάλλον επηρεασμένος από τα έξι μικρά κομμάτια για πιάνο (Op. 19) του Σαίνμπεργκ, δέχθηκε ισχυρή κριτική από τον δάσκαλό του ο οποίος του ζήτησε να αφοσιωθεί σε μεγαλύτερες φόρμες. Παρά την αρχική δυσάρεσκεια, η μακρόχρονη και βαθιά φιλία των δύο συνθετών οδήγησε στην πρεμιέρα των έργων, το 1919, στα πλαίσια του «Συνδέσμου Ιδιωτικών Μουσικών Παραστάσεων» που είχε ιδρύσει ο Σαίνμπεργκ. Η παραγμένη φύση του Μπεργκ, η συμμετοχή του στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, η κλονισμένη του υγεία και μια νεανική απόπειρα αυτοκτονίας προβάλλονται μέσα από τα έργα του με έναν δυναμικό λυρισμό. Η εξπρεσιονιστική παλέτα «λειανείται» και η έκφραση του «εγώ» βρίσκει ταύτιση με το κοινό που δυσκολεύεται να απαρνηθεί τα ρομαντικά ιδεώδη.

Άντον Βέμπερν: Τέσσερα κομμάτια για βιολί & πιάνο, Op.7

I. Sehr langsam (πολύ αργά), II. Rasch (γρήγορα), III. Sehr langsam, IV. Bewegt (κνημένο/παραγμένο)

Ο Βέμπερν, το 1910, συνέθεσε τα τέσσερα κομμάτια για βιολί και πιάνο (Op. 7) στα οποία η τάση του να ακυρώνει την λειτουργική αρμονία και τα καθιερωμένα εκφραστικά μέσα είναι ήδη εμφανής. Στο τέλος του τρίτου κομματιού, η οδηγία “kaum hörbar” (μόλις και μετά βίας ακουστό) προτρέπει τον εκτελεστή να δώσει χώρο και χρόνο σε μια ελεγχόμενη εσωτερικευμένη υπερβολή. Έτσι, μέσα σε λίγα λεπτά η σαφήνεια της παρουσίασης του κάθε ήχου αποκαλύπτει το όραμα του Βέμπερν για το μέλλον της αισθητικής των έργων του. Τα τέσσερα κομμάτια είναι τόσο σύντομα σε διάρκεια που προβλημάτισαν ακόμα και τον ίδιο τον συνθέτη ο οποίος επεξεργαζόταν την επέκτασή τους. Ο Τεοντόρ Αντόρνο, σε υπεράσπιση της αυτονομίας τους, αναφέρει πως «η συνέχισή τους θα ήταν μόνο ένας αναστεναγμός». Πράγματι, στο τέλος του τέταρτου κομματιού, η φράση “wie ein Hauch” (σαν μια ανάσα) συμπυκνώνει μέσα σε μια χειρονομία στο βιολί όλη τη μουσική του Βέμπερν, σε μια μόλις ανάσα. Σε μία μόλις στιγμή θα χάσει και τη ζωή του όταν, το 1945 μετά το τέλος του πολέμου, θα δολοφονηθεί κατά τη διάρκεια της σύλληψης του γαμπρού του. Ο Αμερικανός στρατιώτης, υπεύθυνος για το θάνατο του συνθέτη, κυριευμένος από τύψεις θα πεθάνει από αλκοολισμό δέκα χρόνια μετά.

Άρνολντ Σαίνμπεργκ: Pierrot Lunaire (φεγγαρίσιος πιερότος), τρεις φορές επτά ποιήματα του Αμπέρ Ζιρώ (μεταφρασμένα στα γερμανικά από τον Όττο Έριχ Χαρτλεμπεν για φωνή πιάνο, φλάουτο, κλαρινέτο, βιόλα & τσέλο

I.Μέρος: 1.Mondestrunken (μεθυσμένος με το φεγγαρόφωτο), 2. Colombine (κολομπίνα), 3. Der Dandy (ο δανδής), 4. Eine blasse Wäscherin (μια χλωμή πλύστρα), 5. Vals de Chopin (το βαλς του Σοπέν), 6. Madonna, 7. Der kranke Mond (το άρρωστο φεγγάρι)

II.Μέρος: 8. Nacht (νύχτα) - πασσακάλια, 9. Gebet an Pierrot (προσευχή στον πιερότο), 10. Raub (ληστεία), 11. Rote Messe (κόκκινη λειτουργία), 12. Galgenlied (τραγούδι της κρεμάλας), 13. Enthauptung (αποκεφαλισμός), 14. Die Kreuze (οι σταυροί)

III.Μέρος: 15. Heimweh (νόστος), 16. Gemeinheit (ατυχία), 17. Parodie (παρωδία), 18. Der Mondfleck (η κηλίδα του φεγγαριού), 19. Serenade, 20. Heimfahrt (επιστροφή στην πατρίδα) - βαρκαρόλα, 21. O alter Duft (ω αρχαία ευωδία)

Το “Pierrot Lunaire”, για φωνή και σύνολο (Op. 21), είναι ένα μελόδραμα που περιλαμβάνει 21 ποιήματα του Βέλγου ποιητή Αμπέρ Ζιρώ. Ο Σαίνμπεργκ κάνει εκτεταμένη χρήση του στυλ “Sprechstimme”, μιας φωνητικής τεχνικής μεταξύ ομιλίας και τραγουδιού. Το έργο, που είναι και το τελευταίο πριν ο συνθέτης στραφεί στο δωδεκαφθογγισμό, αναπτύσσεται σε διάφορες κλασικές φόρμες όπως κανόνα, φούγκα, ροντό, πασσακάλια και ελεύθερη αντίστιξη. Η εμμονή του Σαίνμπεργκ με τους αριθμούς είναι επιβλητικά εμφανής. Το έργο, είναι χωρισμένο σε τρία μέρη των επτά, και γράφτηκε το 1912. Το πιάνο, αρχικά, διαρθρώνεται σε μοτίβα 7 φθογγών, που απαριθμούν το όνομα του Πιερότου (σολ#, μι, ντο, ρε, σιβ, ντο#, σολ), ενώ οι εκτελεστές μαζί με τον μάεστρο είναι επίσης επτά. Επιπρόσθετα, ο αριθμός δεκατρία, μέρος της φοβίας του συνθέτη, εμφανίζεται σε κάθε ποίημα καθώς όλα αποτελούνται από 13 στίχους. Στο έργο κυριαρχούν οι αντιφάσεις. Ο Πιερότος είναι ήρωας και παλιάντος, άνδρας που τον υποδέχεται μια γυναίκα, τραγουδά και ταυτόχρονα μιλά για τον έρωτα, τη θρησκεία, τη βία, όλα όσα περιστοιχίζουν διαχρονικά τον άνθρωπο και τροφοδοτούν τη κάθε του πράξη. Ο Πιερότος στοιχειώνεται από το παρελθόν του, και ο Σαίνμπεργκ, «υποκύπτει» στη φοβία του φεύγοντας από τη ζωή στις 13 Ιουλίου του 1951.

Χρήστος Χαλναρίδης,

συνθέτης - υποψήφιος διδάκτορας ΤΜΕΤ

Τρεις φορές επτά ποιήματα από τον Pierrot lunaire του Albert Giraud.

Η μελοποίηση των 3x7 μελοδραμάτων του Pierrot lunaire, ενός εκ των αριστουργημάτων της μουσικής του 20ού αιώνα, οφείλεται στην ηθοποιό-αφηγήτρια Albertine Zehme. Ο Schönberg ενθουσιάστηκε το 1912 από την τότε 55χρονη βιεννέζα, η οποία ξεχώριζε στο θέατρο και κυρίως στην απαγγελία κειμένων συνοδεία μουσικής. Στις 12 Μαρτίου 1912 ξεκίνησε ο Schönberg την σύνθεση του πρώτου μελοδράματος “Gebet an Pierrot” (2ο μέρος): «Και συναντώ απόλυτα μια νέα έκφραση, το αισθάνομαι. Οι ήχοι μεταμορφώνονται σε ζωώδη, άμεση έκφραση σωματικών και ψυχικών κινήσεων.»

Ο Schönberg εμπνεύστηκε μεταξύ άλλων από την φόρμα των στίχων του Βέλγου ποιητή Albert Giraud. Ο ποιητής χρησιμοποιεί στα δεκατριάστικά του, κατά κάποιον τρόπο, ένα είδος μουσικής επανέκθεσης, μέσω της επανάληψης του πρώτου στίχου στο μέσον και το τέλος του ποιήματος. Αντίστοιχα, βρίσκονται στην σύνθεση του Schönberg πολλών ειδών αντιστικτικές φόρμες: χαρακτηριστικό παράδειγμα το κομμάτι “Der Mondfleck” (3ο μέρος), με κίνηση σε καθρέπτη, αντίστροφα, και μίμηση.

Η Albertine Zehme είχε κατά νου, με την παραγγελία της, ένα έργο για ομιλία με συνοδεία πιάνου. Ο Schönberg δεν ήθελε όμως να περιορίσει την συνθετική του φαντασία από αυτό το δεδομένο: οπότε, ζήτησε για κάθε επιπλέον όργανο την σύμφωνη γνώμη της ηθοποιού, καθώς αυξανόταν κατ'αυτόν τον τρόπο το κόστος της εκτέλεσης του έργου. Η Zehme έδωσε το ελεύθερο στον συνθέτη, κι έτσι καθεμία από τις 21 μινιατούρες του Πιερότου έχει ένα ιδιαίτερο ηχόχρωμα, το οποίο επιτυγχάνεται από τον συνδυασμό των συγκεκριμένων οργάνων (φλάουτο/πίκκολο, κλαρινέτο/μπάσο κλαρινέτο, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, πιάνο).

Χρειάστηκαν 25 πρόβες ως την πρεμιέρα του έργου στην αίθουσα Choralion του Βερολίνου. «Στο τέλος δεν υπήρχε καμία αμφιβολία. Ο Schönberg και οι μουσικοί βγήκαν και ξαναβγήκαν στην σκηνή, προπαντός ο Schönberg: φώναζαν το όνομά του στην αίθουσα. Ήταν ένας απόλυτος θρίαμβος.» (Anton Webern)

(Iris Pfeiffer, ©Arnold Schönberg Center) – **μετάφραση/διασκευή στα ελληνικά Στέφανος Νάσος**

Τις μουσικολογικές αναλύσεις των έργων του κύκλου «Κυριακάτικα Πρωινά» έχει επιμεληθεί το **Εργαστήριο Έρευνας Σύγχρονης Μουσικής, Σύνοψης, Ερμηνείας & Αυτοσχεδιασμού (EP.Ε.ΣΥ.Σ.)** του Τ.Μ.Ε.Τ. του ΠΑ.ΜΑΚ.

